

- جناب آقای مهدیان، مدیر عامل محترم بانک توسعه تعاون؛
- جناب آقای صالح آبادی، مدیر عامل محترم بانک توسعه صادرات ایران؛
- جناب آقای جفا زردی، مدیر عامل محترم بانک سپه؛
- جناب آقای افخمی، مدیر عامل محترم بانک صنعت و معدن؛
- جناب آقای خدارحمی، مدیر عامل محترم بانک کشاورزی؛
- جناب آقای رحیمی انارکی، مدیر عامل محترم بانک مسکن؛
- جناب آقای حسین زاده، مدیر عامل محترم بانک ملی ایران؛
- مدیر عامل محترم شرکت دولتی پست بانک؛
- جناب آقای دولت آبادی، مدیر عامل محترم بانک تجارت؛
- جناب آقای سهمانی اصل، مدیر عامل محترم بانک رفاه کارگران؛
- مدیر عامل محترم بانک صادرات ایران؛
- جناب آقای بیگدلی، مدیر عامل محترم بانک ملت؛
- جناب آقای رسول اف، مدیر عامل محترم بانک آینده؛
- جناب آقای بلگوری، مدیر عامل محترم بانک اقتصاد نوین؛
- جناب آقای ابراهیمی، مدیر عامل محترم بانک انصار؛
- جناب آقای پور سعید، مدیر عامل محترم بانک ایران زمین؛
- جناب آقای پرویزیان، مدیر عامل محترم بانک پارسیان؛
- جناب آقای قاسمی، مدیر عامل محترم بانک پاسارگاد؛
- جناب آقای عسکرزاده، مدیر عامل محترم بانک حکمت ایرانیان؛
- جناب آقای عقیلی گرمانی، مدیر عامل محترم بانک خاورمیانه؛
- جناب آقای قربانی، مدیر عامل محترم بانک دی؛
- مدیر عامل محترم بانک سامان؛
- مدیر عامل محترم بانک سرمایه؛
- جناب آقای پیشرو، مدیر عامل محترم بانک سینا؛
- جناب آقای محمدپور زرنندی، مدیر عامل محترم بانک شهر؛
- جناب آقای تقی نتاج ملک شاه، مدیر عامل محترم بانک قوامین؛

- مدیر عامل محترم بانک کار آفرین؛
- مدیر عامل محترم بانک گردشگری؛
- جناب آقای بنائی، مدیر عامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا؛
- جناب آقای حسین زاده، مدیر عامل محترم بانک قرض الحسنه رسالت؛
- جناب آقای اکبری، مدیر عامل محترم بانک قرض الحسنه مهر ایران؛
- مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری توسعه؛
- جناب آقای رضایی، مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری کوثر مرکزی؛
- جناب آقای جوادی، مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری ملل؛
- جناب آقای نظری، مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری نور؛
- جناب آقای نعیمی، مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری کاسپین؛

با سلام؛

احتراماً، همان گونه که استحضار دارند، «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» پس از تصویب در یکهزار و دویست و سی و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ شورای پول و اعتبار، طی بخشنامه شماره ۹۶/۱۱۱۵۹۷ مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. در دستورالعمل جدید سعی بر آن بوده که با بهره گیری از آخرین استانداردهای بین المللی از جمله اسناد منتشره در این زمینه توسط کمیته بال و هیأت خدمات مالی اسلامی (IFSB) و با نظرداشت به شرایط و اقتضائات فعلی نظام بانکی کشور، چارچوب مقررات مربوط به کفایت سرمایه و سرمایه نظارتی تا حد امکان منطبق و هماهنگ با استانداردهای بین المللی باشد. متعاقب ابلاغ بخشنامه یاد شده و با توجه به جدید بودن مفاد دستورالعمل مذکور، برخی سؤالات و ابهامات از سوی شبکه بانکی کشور در خصوص روش های محاسباتی مطرح شد که تغییرات و اصلاحاتی را در روش های محاسباتی ایجاب می نمود. از این رو، به استناد اختیارات مقرر در ماده (۲۷) دستورالعمل، تغییرات پیشنهادی، در بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و مورد تصویب قرار گرفت. تغییرات مذکور ناظر بر موارد زیر می باشد:

۱. نحوه موزون به ریسک نمودن مطالبات از مؤسسات اعتباری؛
۲. نحوه تعدیل مانده مطالبات بر اساس ارزش وثایق؛
۳. محاسبه سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار.

علاوه بر این، برخی دیگر از سؤالات و ابهامات مطروحه از سوی شبکه بانکی حاکی از برداشت و استنباط ناصحیح از مفاد دستورالعمل بود که در ادامه، توضیحات لازم در این خصوص با هدف رفع ابهامات و تصریح بیشتر آمده است:

بخش (الف): تغییرات صورت پذیرفته در متن دستورالعمل:

۱. نحوه موزون به ریسک نمودن مطالبات از مؤسسات اعتباری (بند ۱۱-۲ دستورالعمل)

بند (۱۱-۲) دستورالعمل به شرح زیر تغییر یافته است:

بر اساس «نسبت کفایت سرمایه» مندرج در آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده مصوب مجمع عمومی و منتشره هر یک از مؤسسات اعتباری که از تاریخ ثبت صورتجلسه مجمع مذکور بیش از دو سال نگذشته باشد، تعیین وزن ریسک مطالبات (در قالب تسهیلات، سپرده‌گذاری و خرید اوراق بهادار) از مؤسسات اعتباری به شرح جدول ذیل انجام می‌پذیرد:

نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۸ و بیشتر	۴ تا کمتر از ۸	۲ تا کمتر از ۴	کمتر از ۲
وزن متناظر با نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۲۰	۵۰	۸۰	۱۰۰

تصوره- در صورتی که صورت‌های مالی حسابرسی شده مصوب مجمع عمومی مؤسسه اعتباری انتشار عمومی نیافته و یا از تاریخ ثبت آخرین صورتجلسه مجمع عمومی آنها جهت تصویب صورت‌های مالی بیش از دو سال گذشته باشد، وزن ریسک مطالبات از مؤسسه اعتباری معادل ۱۰۰ درصد لحاظ گردد.

۲. نحوه تعدیل مانده مطالبات بر اساس ارزش وثایق (ماده ۱۲ دستورالعمل)

ماده (۱۲) دستورالعمل به شرح زیر تغییر یافته است:

مطالبات موضوع ماده (۱۱) که بابت آنها وثیقه اخذ شده است، حسب وثایق مأخوذه طبق فرمول زیر تعدیل می‌شود:

$$E^* = E - (C \times (1 - H - H_{FD}))$$

که در فرمول فوق، متغیرهای مختلف به صورت زیر تعریف می‌گردند؛

E^* : مانده مطالبات تعدیل‌یافته

E : مانده مطالبات؛

C : ارزش بازار وثایق (ارزش اسمی برای وثایقی که ارزش بازار آنها وجود ندارد)؛

H : ضرایب تعدیل طبق جدول شماره ۸:

H_{fix} : ضریب تعدیل به میزان ۸٪ در صورتی که واحد پولی وثایق و مطالبات متفاوت باشند.

شایان ذکر است، هیچ گونه تغییر دیگری در تبصره‌های ذیل این ماده در متن دستورالعمل به عمل نیامده و تبصره‌های مذکور همچنان به قوت خود باقی می‌باشند.

۳. محاسبه سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار (ماده ۱۸ دستورالعمل)

ماده (۱۸) دستورالعمل به شرح زیر تغییر یافته است:

سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار نرخ ارز برابر است با ۸٪ وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هر کدام که بیشتر باشد.

تبصره ۱- وضعیت باز مثبت تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز مثبت ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به همان ارز می‌باشد.

تبصره ۲- وضعیت باز منفی تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز منفی ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به همان ارز می‌باشد.

بخش (ب): رفع ابهام و شفاف‌سازی برخی از مواد دستورالعمل:

۱. در ماده (۴) بند (۴-۵)، منظور از (پس از اعمال تعدیلات نظارتی)، بعد از تعدیلات نظارتی انجام شده تا بند قبل از این بند می‌باشد. در موارد مشابه در سایر بندها نیز، منظور از تعدیلات نظارتی، تعدیلات انجام شده تا قبل از آن بند می‌باشد.

۲. در ماده (۴) بند (۴-۸)، منظور از سرمایه‌گذاری‌ها، سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه مؤسسه اعتباری در واحدهای تابعه مزبور می‌باشد.

۳. توضیح در خصوص تبصره ۱ ماده (۵): شرط لازم برای قرار گرفتن ابزار مالی در سرمایه لایه (۲) آن است که از مدت سررسید آن حداقل ۵ سال باقی مانده باشد. در این صورت، در سال اول ۱۰۰٪ مبلغ اسمی آن به عنوان سرمایه لایه (۲) لحاظ می‌شود و به تدریج در سال‌های بعد با کاهش مدت زمانی باقی مانده تا سررسید، درصد مذکور مطابق با تبصره (۱) ماده (۵) دستورالعمل کاهش می‌یابد. بنابراین، چنانچه در

زمان محاسبه سرمایه نظارتی، یک ابزار مالی کمتر از ۵ سال از سررسید آن باقی مانده باشد، در محاسبه سرمایه نظارتی لحاظ نمی‌گردد. به بیان دیگر، جدول شماره (۱) موضوع تبصره (۱) ماده (۵) تنها در مورد ابزارهای مالی است که از ابتدا با سررسید حداقل ۵ سال به عنوان سرمایه لایه (۲) لحاظ شده‌اند.

۴. عنوان جدول شماره (۲) موضوع تبصره (۲) ماده (۵) سهواً به جای استفاده از عبارت «مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها» از عبارت «درآمد تجدید ارزیابی دارایی‌ها» استفاده شده است که بدین وسیله اصلاح می‌گردد.

۵. در ماده (۱۱) بند (۱۱-۵)، منظور از اصل تسهیلات اعطایی، مانده اصل تسهیلات اعطایی می‌باشد.

۶. در ماده (۱۱) بند (۱۱-۲-۷)، منظور از سایر تسهیلات اعطایی به هر شخص، جمع تمامی سایر تسهیلات اعطایی به یک مشتری می‌باشد. در این صورت، تمامی تسهیلات اعطایی غیرمشارکتی به اشخاص (اعم از حقیقی و حقوقی) به جز تسهیلات اعطایی غیرمشارکتی بابت املاک مسکونی، برای هر شخص جمع شده و بر اساس وزن‌های ریسک تعیین شده در بندهای مختلف ذیل بند (۱۱-۲-۷)، موزون به ریسک می‌گردد.

۷. در ماده (۱۱) بند (۱۱-۱۰)، ستون بدون رتبه برای اشخاص حقوقی داخل کشور فاقد موضوعیت است.

۸. در ماده (۱۳)، در حال حاضر با توجه به عدم اعلام برخی شاخص‌های مربوطه جهت تعدیل ارزش بازار وثایق موضوع جدول شماره (۸) از سوی بانک مرکزی، ارزش آخرین ارزیابی مبنای عمل خواهد بود.

۹. در ماده (۲۰) درآمد هر سال به صورت زیر محاسبه می‌شود:

جمع درآمدهای عملیاتی + خالص سایر درآمدها و هزینه‌ها = درآمد هر سال

توضیح اینکه در صورت منفی بودن درآمد هر سال، میزان درآمد مزبور در محاسبه میانگین لحاظ نمی‌شود. به طور مثال در صورتی که درآمد یک سال از سه سال اخیر، منفی بود، تنها میانگین درآمد دو سال محاسبه می‌شود.

۱۰. در ماده (۲۶)، شروع دوره گذار پنج ساله، سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

لازم به ذکر است، با توجه به لازم‌الاجراء بودن «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات

اعتباری» در سال جاری، تمامی مؤسسات اعتباری ملزم به محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه خود طبق مفاد

دستورالعمل مذکور می‌باشند. همچنین، با توجه به فراز پایانی دستورالعمل که ناظر بر جایگزینی «آئین‌نامه سرمایه

پایه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری» و «آئین‌نامه کفایت سرمایه (بانک‌های دولتی و غیردولتی)» به ترتیب مصوب یک‌هزار و

سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷ و یکهزار و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ شورای محترم پول و اعتبار موضوع بخشنامه‌های شماره مب/۱۹۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۶ و مب/۱۹۶۶ و مب/۱۹۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹، با «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» می‌باشد، از زمان ابلاغ دستورالعمل اخیرالذکر، محاسبه نسبت‌های احتیاطی نظیر حد تسهیلات و تعهدات کلان و سایر نسبت‌های ذی‌ربط، باید بر اساس سرمایه نظارتی محاسبه شده طبق مفاد دستورالعمل مزبور صورت پذیرد.

در خاتمه ضمن ایفاد یک نسخه از اصلاحیه دستورالعمل مذکور و امید به آن که مجموعه اصلاحات و رفع ابهامات یاد شده بتواند اجرای دستورالعمل را تسهیل نماید، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک / مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. / ۳۷۰۴۵۳۳/ی

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

عبدالمهدی ارجمندتیزاد حمیدرضا غنی آبادی
۳۲۱۵-۰۲ ۳۸۱۶

غنی آبادی

ارجمندتیزاد

رونوشت:

— جامعه حسابداران رسمی ایران، جناب آقای علوی، دبیر محترم جامعه حسابداران رسمی ایران، جهت استحضار.